

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд

за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...(методика на обучението по биология) по процедура за защита в Биологическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

Рецензията е изготвена от проф. д-р Татяна Гаврилова Ангелова в качеството ѝ на член на научно жури съгласно Заповед РД 38-138/ 12.03.2024 на Ректора на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“

Тема на дисертационния труд: *Концепция за формиране на практически умения в обучението по биология на чужд език*

Автор на дисертационния труд: **ЛЮДМИЛА МАРИНЧЕВА МАРИНОВА - БОЯДЖИЕВА**

Научен ръководител: доц. д-р инж. Анелия Кременска

I. ОБЩО ОПИСАНИЕ НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ МАТЕРИАЛИ

1. Данни за представените документи

Кандидатката е представила: дисертационен труд, автореферат на труда, CV, декларация за оригиналност на дисертацията, дипломи за завършена магистърска степен, заповеди за зачисляване, отчисляване и трансформиране на докторантурата в задочна, заявление до Ръководителя на Катедрата (първичното звено, пред което защитава докторантката), списък с публикации по темата на дисертацията, справка за съответствие с минималните научни изисквания, становище за липса на плагиатство с проверка в платформата на СУ Strike Plagiarism, удостоверение за положени изпити.

Приемам представените документи без възражение. Представените по защитата документи от кандидатката съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (ПУРПНСЗАДСУ).

Докторската дисертация е написана на 242 страници, богато илюстрирани с приложения, и библиография от 95 заглавия на кирилица, 140 –на латиница и 5 заглавия на е-ресурси.

2. Данни за кандидата

Кандидатката е завършила три магистратури –за преподавател по биология и химия в Шуменския университет, по психология във Великотърновския университет и трета – в Софийския университет за магистър – биолог с английски език. В момента е задочен докторант в Софийския университет. Академичното ѝ развитие разкрива устойчив интерес към проблематика, с която се занимава в дисертацията си. Фактор за успеха ѝ като изследовател е и преподавателската дейност като учител в Профилираната гимназия за изучаване на чужди езици в гр. Плевен, където понастоящем преподава биология на английски език от 2014г.

3. Обща характеристика на научните постижения на кандидата

Проектът за дисертация оставя цялостно впечатление за сериозен опит да се концептуализира експериментален модел на обучение по биология на английски език в гимназиалния етап.

*Конструирана е концепция чрез адаптиране на модел за съдържателно-езиково интегрирано обучение с интегриране на компетентностен подход, като е създаден дизайн на методическото изследване. Това е основен принос в *теоретико-методологичен план*.

*Експлицирана е сериозна *теоретична обосновка на предпочетената методология*, проличава много добро познаване на специализираните източници по изследвания проблем за *съдържателно-езиково интегрирано обучение, базирано на компетентностния подход*.

*Приносен характер има концепцията за обучение по биология на английски език за гимназисти с експлицитните компетентности в нея.

*Конструиран е адекватен изследователски инструментариум, включващ установяващ, обучаващ експеримент, проучване на нагласите на учениците. Осъществен е цялостен цикъл на методическо изследване, придружено от статистика, отговаряща на спецификата на проучването.

*Приложен е съвременен е изследователският подход, при който се търси връзка между научната, природо-научната и функционалната грамотност, като се прилагат постановки на престижното международно изследване PISA.

4. Анализ на съдържанието на дисертационния труд и на научните и научно-приложните постижения на кандидата

Текстът на дисертацията е структуриран съобразно със замисъла на изследователката в пет глави, придружени от приложения, визуализиращи експерименталната дейност и библиография, свидетелстваща за богата осведоменост по изследвания проблем. В *първа глава* „Методологическа рамка на изследването” дисертантката демонстрира своите евристични умения да конструира дизайн на проучването си, като отчетливо откроява обект, предмет, изследователски въпрос, цели и задачи, хипотеза. Л. Бояджиева проявява своята експертна подготовка в идентифицирането на инструментариума, чрез който да постига набелязаните цели. Богатият преподавателски опит помага на дисертантката да конструира оригинална по характер експериментална обучаваща дейност, чрез която апробира своята концепция за практически умения по биология, формирани в хода на обучение на английски език.

Втора глава свидетелства за широката библиографска осведоменост на дисертантката по изследвания проблем. Задълбочено и детайлно са експлицитни постановки за съдържателно-езиково интегрирано обучение, експертно са изяснени схващания за компетентностния подход в обучението, както и за ключовото понятие *умения*. Приносен момент е поставянето на акцент върху обучението от разстояние в електронна среда.

Дизайнът на обучение за формиране на практически умения по биология е представен в *трета глава*. Тя има ключово значение за оценяване на приносите в

рецензираното дисертационно изследване. Открояват се евристичните умения на Л. Маринчева да конструира съвременен дизайн, който включва сериозна експериментална дейност, проследяваща цялостния процес на формиране на практически умения по биология. Органично са включени технологични решения с висока познавателна стойност за чуждоезиковото обучение на гимназистите от целевата група. Несъмнено най-голям интерес представляват задачите за практическа дейност, защото разкриват дълбочината на експертната подготовка по методика на дисертантката.

Четвърта глава е посветена на резултатите от изследването, на техния анализ и интерпретация. Данните са визуализирани адекватно. Може би най-ценно като принос е именно прецизното анализиране и тълкуване на параметрите от проведените експерименти, както и на данните от прилаганото качествено изследване.

В *пета глава* са обобщени изводите, произтичащи от осъществената изследователска дейност. Те свидетелстват за умения да се осъществява самостоятелно проучване, придружено от точно и адекватно експлициране на приносите. Приемам представените приноси.

Справката за минималните научни изисквания доказва, че кандидатурата на дисертантката е законосъобразна. А проверката за оригиналност на изложението с платформата на Софийския университет Strike Plagiarism, е коректна.

Публикациите по темата на дисертацията са достатъчни и убедителни доказателства за изявата на дисертантката в областта на методика на обучението по биология на английски език.

Авторефератът адекватно представя концепцията на дисертационното изследване.

Текстът е написан на точен академичен език.

Използвам случая да изразя своето удовлетворение, че в окончателния текст са отчетени добронамерените ми препоръки по време на предварителното обсъждане.

5. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки. Убедително препоръчвам дисертационният труд да бъде издаден като книга.

6. Заключение

След като се запознах с представените дисертационен труд, автореферат и другите материали, и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, **потвърждавам**, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му, както и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Кандидатката удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление и не е установено плагиатство в представените по процедура дисертационен труд, автореферат и научни трудове.

Давам своята **положителна** оценка на дисертационния труд.

II. ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното, препоръчвам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по биология) на Людмила Маринчева Маринова- Бояджиева.

Дата 13 май 2024

Изготвила рецензията: проф. д-р Татяна Ангелова